

Αστική ευθύνη επιχειρήσεων: Τι πρέπει να γνωρίζει ο επιχειρηματίας

Τρίτη, 30 Ιουνίου 2009 07:00

URL: <http://www.naftemporiki.gr/news/redirstory.asp?id=1683352>

«Οι ελληνικές επιχειρήσεις, που θέλουν να επιβιώσουν και να προοδεύσουν στο σύγχρονο ανταγωνιστικό περιβάλλον, θα πρέπει να προσεγγίσουν σοβαρά το θέμα της διαχείρισης επιχειρηματικών κινδύνων και να απαιτούν ποιοτικές και πληρέστερες ασφαλιστικές υπηρεσίες προσαρμοσμένες στις πραγματικές ασφαλιστικές ανάγκες τους».

Είναι γνωστό πως κάθε επιχειρηματική δραστηριότητα συνεπάγεται ανάληψη κινδύνων και αυτόματα συνδέεται με ανάλογες ευθύνες. Η εκάστοτε ευθύνη μπορεί να είναι ποινική ή αστική.

Η ποινική συνδεόμενη με παράβαση των διατάξεων του ποινικού κώδικα από δόλο ή βαριά αμέλεια, μοιραία επισύρει την τιμωρία. Η αστική που συνδέεται με εξ αμελείας λάθος ή/και παράλειψη, σχετίζεται με υποχρέωση αποκατάστασης της αντίστοιχης ζημιάς που προκάλεσε, κάτι που μπορεί να «μεταφρασθεί» σε χρηματική αποζημίωση.

Στην πράξη, η αστική ευθύνη πέρα από τη νομική υποστήριξη που απαιτεί, θεωρείται κίνδυνος ο οποίος κατά τη διεθνή πρακτική είναι ασφαλισίμος και μπορεί να διευθετηθεί οικονομικά μέσω κατάλληλων ασφαλιστηρίων.

Το γεγονός πως μια παραγωγική επιχείρηση (βιομηχανική, εμπορική, ξενοδοχειακή κ.λπ.):

- απασχολεί συνήθως σημαντικό αριθμό εργαζομένων,
- έχει ποικίλη πελατεία (εγχώρια, ευρωπαϊκή ή και διεθνή),
- σχετίζεται με το φυσικό περιβάλλον συγκεκριμένης περιοχής που είναι εγκατεστημένη και
- εντάσσεται στο ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον πέραν της χώρας εγκατάστασης,

μοιραία αποτελεί δραστηριότητα «έντασης κινδύνων και ευθυνών». Κατά συνέπεια, αν η επιχείρηση θέλει να επιβιώσει και να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητά της στο σύγχρονο ανταγωνιστικό περιβάλλον, θα πρέπει απαραίτητα να διαφυλαχθεί από τους κινδύνους και τις

ευθύνες που συνεπάγεται η δραστηριότητά της.

Οι διάφορες μορφές αστικής ευθύνης και η χρηματοοικονομική διευθέτηση των ζημιολόγων συνεπειών, μέσω της Ασφάλισης, απεικονίζονται στον πίνακα. (βλέπε pdf)

Οι σύγχρονες εξελίξεις

Με την απελευθέρωση των οικονομιών, από τις αρχές του 2000, όπου κυριαρχεί το πνεύμα της παγκοσμιοποίησης, οι κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις αναδεικνύουν όλο και πιο έντονα τον ανταγωνισμό και την τάση για διεκδίκηση αποζημιώσεων με προβολή βάσιμων ή και αβάσιμων αξιώσεων.

Ταυτόχρονα, η εξέλιξη του νομοθετικού - θεσμικού πλαισίου χαρακτηρίζεται από εντεινόμενη αυστηρότητα στα θέματα προστασίας των Εργαζομένων, των Καταναλωτών- Πελατών, των Επενδυτών, αλλά και του Περιβάλλοντος.

Κατά τη νομική ορολογία, η αστική ευθύνη γίνεται, «αντικειμενική» που στην πράξη μεταφράζεται σε πιο αυστηρή (strict liability). Είναι σαφές πως τα παραπάνω, αναδεικνύουν την έννοια της Αστικής Ευθύνης ως υψίστης σημασίας για την ανταγωνιστικότητα, αλλά και τη βιωσιμότητα της επιχείρησης.

Γεγονός, που καθιστά όλο και πιο επίκαιρη την ανάγκη για Ασφάλιση της. Λαμβάνοντας δε υπόψη τη σημασία της ασφάλισης για μια σύγχρονη επιχείρηση είναι προφανές πως θα πρέπει να μιλάμε για ασφαλιστική κάλυψη με άρτια και πλήρη ασφαλιστήρια συμβόλαια, τα οποία να προβλέπουν / εξασφαλίζουν όλο πιο μεγάλα ποσά αποζημίωσης, κάτι που φαίνεται πως δεν αποτελεί πάγια πρακτική στην ελληνική αγορά.

Περιβαλλοντική Ευθύνη - Η νέα «έννοια»

Η αναμφισβήτητη οικολογική επιβάρυνση του πλανήτη και η πίεση από την πλευρά των διάφορων οικολογικών οργανώσεων, αναδεικνύουν την έννοια της περιβαλλοντικής ευθύνης ως μεγάλης σημασίας για την ποιότητα της ζωής.

Έκφραση των εξελίξεων αυτών αποτελεί η Ευρωπαϊκή Οδηγία 2004/35/ΕΚ για την Περιβαλλοντική Ευθύνη υπό τον τίτλο «Ο ρυπαίνων πληρώνει». Το «μήνυμα» του νέου θεσμικού πλαισίου για την προστασία του περιβάλλοντος, δεν είναι ούτε η «σύσταση» για πρόληψη, ούτε η «ενθάρρυνση» για λήψη μέτρων προστασίας του που είχαν θεσμοθετηθεί πριν την Οδηγία αυτή.

Είναι η προειδοποίηση προς τους πιθανούς ρυπαίνοντες για «αυστηρή τιμωρία». Τιμωρία, η οποία μεταφράζεται, όχι απλά σε κάποιο διοικητικό - πειθαρχικό πρόστιμο, αλλά σε εκ του νόμου υποχρέωση για αποκατάσταση των όποιων

ζημιών στο περιβάλλον με υπέρογκες δαπάνες και χρηματικές αποζημιώσεις.

Είναι προφανές πως ένα τέτοιο θεσμικό καθεστώς αφορά μεγάλο εύρος επιχειρήσεων που στο πλαίσιο της δραστηριότητάς τους μπορεί να δημιουργούν «ένταση περιβαλλοντικής ρύπανσης». Επιπλέον, λειτουργούν σε καθεστώς έντονου ανταγωνισμού και μπορούν να γίνουν στόχος κακοπροαίρετων κοινωνικών Φορέων ή οικολογικών οργανώσεων.

Πολλές είναι οι επιχειρήσεις που ειδικά σε περιόδους αιχμής, αποβάλλουν σημαντικές ποσότητες στερεών και υγρών αποβλήτων ή ακόμη κατόπιν ειδικής άδειας μπορεί να αντλούν/ανακυκλώνουν ή απορρίπτουν μεγάλες ποσότητες νερού.

Ένα επίσης ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο που κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί είναι το γεγονός πως με πρόσφατη προσέγγιση της περιβαλλοντικής ευθύνης από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ο από δόλο/ σκοπιμότητα ή βαριά αμέλεια, ο ρυπαίνων, θα διώκεται πλέον και ποινικά. Δηλαδή, για ορισμένες κατηγορίες παραβάσεων η ρύπανση / μόλυνση του περιβάλλοντος, θα συνιστά πλέον ποινικό αδίκημα!

Είναι σαφές πως τα κατά καιρούς επιβαλλόμενα πρόστιμα εφόσον πράγματι επιβάλλονται και πληρώνονται πως αποτελούν δηλώσεις εντυπώσεων και πολιτικής σκοπιμότητας, δεν αρκούν για την αποκατάσταση αισθήματος δικαίου έναντι των πολιτών και της ευρύτερης κοινωνίας.

Ωστόσο, η οποιαδήποτε κατηγορία εναντίον επιχείρησης για ενδεχόμενο αστικό ή ποινικό αδίκημα, θα μπορούσε να αποβεί καταστροφική για τη φήμη της και την υπόστασή της στην αγορά.

Είναι επομένως απαραίτητο, στο πλαίσιο της επιβίωσης και δημιουργίας κουλτούρας «εταιρικής κοινωνικής ευθύνης», η εφαρμογή θεσμικών μέτρων διασφάλισης έναντι επιχειρηματικών ευθυνών (ασφαλιστική κάλυψη) να αποτελεί συνειδητή μέριμνα και πράξη για τη σύγχρονη επιχείρηση.

Ο ρόλος της ασφάλισης και η ελληνική πραγματικότητα

Η πρακτική εμπειρία στη χώρα μας δείχνει πως ο θεσμός της ασφάλισης δεν αξιοποιείται σωστά, με αποτέλεσμα να υπάρχει σοβαρό έλλειμμα αξιοπιστίας για τον υποστηρικτικό ρόλο που μπορεί να προσφέρει στο σύγχρονο επιχειρηματία. Πολύ δε περισσότερο σε περιόδους οικονομικής κρίσεως.

Παρατηρείται, πως η μέριμνα για ασφάλιση περιορίζεται συνήθως στην κλασική Ασφάλιση «Πυρός και συναφών κινδύνων». Η οικονομική απώλεια-απώλεια κερδών από την επέλευση κάποιου κινδύνου πολύ συχνά λείπει ή υποβαθμίζεται.

Είναι επίσης σύνθηρες η ασφάλιση κινδύνων Αστικής Ευθύνης έναντι Πελατών-Τρίτων να υποβαθμίζεται ή/και να παραμελείται.

Είναι απόλυτα σαφές, και η διεθνής πρακτική το επιβεβαιώνει, πως η ασφάλιση αποτελεί ένα καθόλα χρήσιμο «εργαλείο» για τη διασφάλιση της υγιούς οικονομικής ανάπτυξης μιας επιχείρησης στο ευρύτερο πολιτικό και κοινωνικό σύστημα.

Στη βάση αυτή, αν κρίνουμε από τον ιδιαίτερα χαμηλό βαθμό διάδοσης της Ασφάλισης Αστικής Ευθύνης στη χώρα μας, μπορεί να λεχθεί πως υπάρχει σοβαρό έλλειμμα σε σύγκριση με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Θα πρέπει με ρεαλισμό και σύνεση να προβληματισθούμε.

Μπορεί η νομοθεσία να υπάρχει και να εκσυγχρονίζεται. Μπορεί να υπάρχουν ήδη ορισμένες πρωτοπόρες υγιώς σκεπτόμενες επιχειρήσεις που ενδεχόμενα να έχουν υιοθετήσει κάποια κατάλληλα Συστήματα Ποιότητας ή πρότυπα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης κατά ISO.

Όμως, η πλειοψηφία των επιχειρήσεων, με τη «συνδρομή» της ολιγωρίας των ελεγκτικών μηχανισμών της Πολιτείας, μάλλον φαίνεται να αδρανεί στα θέματα.

Είναι απαραίτητο να κατανοήσουν πως η ορθολογική ασφάλιση των κινδύνων και των ευθυνών που συνδέονται με την επιχειρηματική τους δραστηριότητα, αποτελεί «κεφάλαιο» που εντάσσεται στο ενεργητικό τους.

Οι δαπάνες ασφάλισης δεν απλά ένα «κόστος» αλλά μια αντικειμενική «αξία», που επιτρέπει την ανάληψη «ασφαλών» επιχειρηματικών πρωτοβουλιών για αύξηση της ανταγωνιστικότητας και για περαιτέρω οικονομική ανάπτυξη και πρόοδο.

Οι ελληνικές επιχειρήσεις, που θέλουν να επιβιώσουν και να προοδεύουν στο σύγχρονο ανταγωνιστικό περιβάλλον, θα πρέπει να προσεγγίσουν σοβαρά το θέμα της διαχείρισης επιχειρηματικών κινδύνων και να απαιτούν ποιοτικές και πληρέστερες ασφαλιστικές υπηρεσίες προσαρμοσμένες στις πραγματικές ασφαλιστικές ανάγκες τους.

Η ευρωπαϊκή και διεθνής πρακτική διαθέτουν λύσεις. Στη σημερινή εποχή της πληροφόρησης και της παγκοσμιοποίησης, αρκεί να συνειδητοποιήσουμε τις προκλήσεις και να επιδιώξουμε τη σωστή εφαρμογή τους.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΥΤΙΝΑΣ, μηχανικός ΕΜΠ & ENSPM Γαλλίας. Δραστηριοποιείται ως εμπειρογνώμων ασφαλίσεων με εξειδίκευση στις ασφαλίσεις αστικής ευθύνης, τεχνικών έργων & επιχειρηματικών κινδύνων. Είναι διευθύνων σύμβουλος της «Γ. Κουτίνας ΑΕ» (www.gkoutinas.gr).

παράφραση ή διασκευή απόδοση του περιεχομένου του παρόντος web site με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, μηχανικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη. Νόμος 2121/1993 και κανόνες Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα.